

سوغاتِ فرنگ

مؤلف:

د. حاج محمد منصورى

انتشارات آفرینندگان

تهران - ۱۳۹۷

سرشناسه	:	منصوری، محمد، ۱۳۳۲ -
عنوان و نام پدیدآور	:	سوغات فرنگ/ مؤلف محمد منصوری.
مشخصات نشر	:	تهران: آفرینندگان، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	:	۱۷۶ ص.: مصور.
شابک	:	978-600-8989-27-1
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	تجدد -- ایران -- تاریخ -- قرن ۱۳ق.
موضوع	:	Modernity -- Iran -- History -- 19th century
موضوع	:	شرق و غرب
موضوع	:	East and West
موضوع	:	ایران -- تاریخ -- قاجاریان، ۱۱۹۳ - ۱۳۴۴ق.
موضوع	:	Iran -- History -- Qajars, 1779 - 1925
رده بندی کنگره	:	DSR ۱۳۱۵/ت ۳م ۱۲ ۷
رده بندی دیویی	:	۹۵۵/۰۷۴۰۴۴
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۸۹۰

سوغات فرنگ	
ناشر	✱ انتشارات آفرینندگان
مؤلف	✱ محمد منصوری
طراح جلد	✱ ستاره صفرخانی
چاپ اول	✱ ۱۳۹۷
شمارگان	✱ ۱۰۰۰ جلد
قیمت	✱ ۲۵۰۰۰ تومان
شابک	✱ ۹۷۸-۶۰۰-۸۹۸۹-۲۷-۱

تهران، خیابان جمهوری، بین باستان و گلشن، کوچه نوری

بن‌یست دوم، پ ۱، واحد ۵

تلفن: ۰۹۱۲۸۶۹۸۵۴۷ و ۶۶۵۷۵۸۸۱

فهرست

۷	پیش گفتار
۹	بخش اول: فرنگستان
۱۱	فرنگ در قرون وسطی
۱۴	فرنگ در قرون جدید
۲۱	انقلاب صنعتی
۲۵	بخش دوم: ایران و فرنگ
۳۱	قاجاریه
۴۵	قراماسونری
۴۹	بخش سوم: سوغات فرنگ
۵۰	بصمه خانه
۵۸	کاغذ اخبار
۵۹	اولین روزنامه
۶۴	ترجمه و تالیف کتب
۶۶	چاپ اسکناس
۶۶	ضرایخانه
۶۸	وسایل طی طریق
۶۸	کجاوه
۶۹	ارابه
۷۰	درشکه

۷۰	کالسکه
۷۳	واگون اسبی
۷۶	گاری تجارتنی
۷۷	گاری پستی
۷۷	دیجان
۷۹	طمان
۸۵	سین دودی
۸۷	تروئیک
۹۰	اتومبیل
۱۰۰	اتوبوس
۱۰۱	تاکسی
۱۰۳	سیم اخبار
۱۱۰	یامچی
۱۱۳	تلفن
۱۱۵	چهره نما
۱۲۵	شهر فرنگ
۱۲۹	سینما در ایران
۱۳۸	چراغ فرنگی
۱۴۰	برق در ایران
۱۴۶	کلاه فرنگی
۱۵	جعبه صدا
۱۶۲	گرامافون
۱۶۵	جعبه جادویی
۱۷۵	کتابنامه

پیش گفتار

سوغات در لغت به معنای: هدیه، تحفه، ارمغان، رهاورد و... است. در قدیم ایران به آرمین و مردم اروپا فرنگ و فرنگستان می گفتند و هر پدیده ای که از غرب به شرق وارد می شد؛ فرنگی می گفتند. مثلاً: اگر یک ایرانی برای تحصیلات و یا موارد دیگر به اروپا سفر می کرد و سوغاتی می آورد، می گفتند این کالا فرنگی است و یا اگر کسی ازدواج با یک دختر اروپایی می کرد، می گفتند فلانی عروس فرنگی گرفته است. حتی این مقوله بر میوه جات و گیاهانی که از ایران به اروپا می رفت، مثال می گفتند: گوجه فرنگی، توت فرنگی، نخ فرنگی و... ناگفته نماند این موضوعات در دوران قاجاریه، به خصوص از زمان سلطنت ناصرالدین شاه قاجار که بیشتر مجذوب فرنگستان و سوغاتی های آن مانند: «دوربین عکاسی، تلگراف، کالسکه، ماشین دوی و...» بود آغاز شد. البته همین فرنگ رفتن های مکرر بود که کار دست آخرین پادشاه قاجار، سلطان احمدشاه داد و باعث سقوط سلسله ی قاجاریه شد. وضع فرنگستان (اروپا) در قرون وسطی، بسیار ابتدایی تر از مشرق زمین بود؛ به طوری که هر پدیده ی نوین از شرق به غرب می رفت.

زیرا این کلیسا بود که کاملاً بر امور مردم فرنگ تسلط داشت و خارج از چهارچوب قوانین کلیسا هرگز کسی حق اظهارنظر نداشت. پاپ تنها مرجعی بود که تصمیم می‌گرفت و همگان باید از دستورات آن تبعیت می‌کردند. با ظهور رنسانس فرنگستان تحول عظیمی پیدا کرد و مردم فرنگ به عصر قیام جدید وارد شده و انقلاب‌های پی‌در پی و سپس انقلاب صنعتی و... شد.

این تغییرات باعث شد که غرب از شرق پیشی گرفته و وارد دوران نرنی در صنعت، تکنولوژی، طب و... شود. امروزه تکنولوژی در شرق دست کم از غرب ندارد حتی در برخی از موارد شرق جلوتر از غرب است. بل اخص کشور چین که بر تجارت جهان چیره شده و هر کالایی که ملاحظه می‌شود با خط لاتین نه‌شده شده، medin – china و... باری در این مجموعه که تحت عنوان «سوغات فرنگ» نگارش یافته است. بیشتر آشنایی خوانندگان گرامی با تاریخچه واردات کالاهای فرنگی به ایران است. با آرزوی آنکه مورد توجه عزیزان، به ویژه دستاورد ورود پدیده‌های نوین به ایران قرار گیرد.

باسپاس

محمد منصوری